

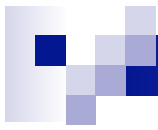

Eesti kõrghariduse roll uue majanduskasvu saavutamiseks

Peeter Kreitzberg

22. Aprill 2009

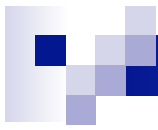
-
- Kõrgharidusvaldkonna ekstensiivne areng ei seostu hariduse kvaliteedi kasvuga. Vanuses 25 kuni 29 eluaastat on kõrgharidus 37,7% noortest. EL keskmine on 28%, Soome jääb samuti oma 32%-ga meist maha
 - **Õppesuundade valikus ei erine meie noored oluliselt EL keskmisest**
 - **Probleem on aga selles, et Euroopa riigid ise erinevad oluliselt oma keskmisest**
 - Humanitaar – ja kunstialadel õpib Eestis 11,4% üliõpilastest (EL keskmine -12,4%), sotsiaalteadust, õigust ja äri studeerib 38,1% üliõpilastest (EL keskmine 33,5%), inseneri-, tööstuse- ja ehitusvaldkonnas õpib meil 12,2% üliõpilastest (EL keskmine on 14,4%), põllumajanduses on vastavad numbrid 2,6% ja 2,1% , tervishoius ja sotsiaalhoolekandes 8,8% ja 11,9% ning teeninduses 8,6% ja 3,7%

- **Praegu valitseb meil vastuolu suhteliselt lihtsat tööjõudu vajava majanduse struktuuri ja tööturul olevate ja lähiaastatel lisanduvate uute töötajate suhteliselt kõrge haridustaseme vahel**

-
- **Tulenevalt muutuvatest konkurentsitingimustest nii liikmesriikides kui ka maailmaturul on vajalik uute, kõrge lisandväärtusega töökohtade loomine ja olemasolevate töökohtadega seotud tootlikkuse kasvatamine. (Eesti seisukohad Lissaboni strateegia aruande ja ühenduse Lissaboni programmi 2008 – 2010 kohta)**

-
- Eesti eksport on mitmel eelneval aastal kasvanud kiiremini kui EL-s keskmiselt, murrang saabus 2007.a., kui meie kasv oli 4%, EL 7% vastu.
 - 2008.a. 8 kuuga kasvas Eesti eksport 5,6%, EL-s keskmiselt 7%
 - **Andekate Eesti üliõpilaste välisülikoolide eelistused koostoimes madalale lisandväärtusele rajatud majandusega seavad ohtu meie jätkusuutlikkuse tervikuna**

- Hariduse ja majanduse liit ei toimi hariduse alarahastamisel
- Kui majandus vajab head hariduskeskkonda, tuleb see kinni maksta ja lisaks seada innovaatilised sihid majanduses

-
- Lissaboni protsess on seadnud eesmärgiks viia teadus –arenduskulutused 3%- ni SKP-st - 1% tuleks avalikest kulutustest ja 2% ettevõtlusest

-
- Jaapan ja Rootsi panustavad läbi ettevõtluse üle 2%, osakaal Eesti riigieelarvest on 1% lähedal, kuid ettevõtluse enda osa on vähene.
 - Ka väljapakutud osakaal - 0,4% tekitab küsitavusi
 - Sisendi – väljundi dilemma

- Kui haridus on väga tähtis ettevõtluskeskkonna kujundamisel, siis ettevõtlus on väga tähtis haridus- ja teaduskeskkonna kujundamisel
- Lõplik väljaõpe saab toimuda ettevõttes endas

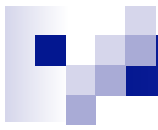
-
- **Eestist õpib Euroopa Liidu kõrgkoolides 2006.a. seisuga 2900 üliõpilast, praeguse seisuga kindlasti üle 3000**
 - **Samal ajal õpib Eestis 600-700 välisüliõpilast**
 - **OECD riikides õpib aga 4340 Eesti üliõpilast**
 - **Euroopa Kõrgharidus tervikuna põeb Wimblendoni sündroomi**

-
- Kõrgkoolid peavad panustama osa **võistlusele kuluvast energiast suuremale koostööle** kasutades meie kasinaid ressursse kogu Eesti huvides
 - Meie kõrgkoolide konkurentideks pole mitte niivõrd meie teised kõrgkoolid, vaid teiste riikide, maailmaharude kõrgkoolid ja kõrgkoolide konsortsiumid

-
- Avalik õiguslike ülikoolide juhtimine, mis teostub läbi omaenese liikmeskonna baasil toimiva nõukogu, ei kindlusta piisavalt avaliku huvi esindamist, milleks avalikud õiguslikud ülikoolid on ellu kutsutud
 - **Kuratooriumid või ka uued loodavad ülikoolivälised juhtimisorganid peaksid omandama otsustamisõiguse ülikoolide strateegilisel juhtimisel nii nagu see toimub paljudes maailma ülikoolides**

-
- Eesti haridusseadustik vajab kardinaalselt teistsugust ülesehitust – **koolitüüpide kaupa ülesehitatud seadustik tuleks üles ehitada haridusastmete kaupa** – alushariduse seadus, põhihariduse seadus, keskhariduse seadus ja kõrghariduse seadus. Aeg on algust teha

-
- Eesti avaliku poliitika suuremaid probleeme on suutmatus pikemaajalisi plaane süstemaatiliselt ellu viia ning lühiajalise perspektiiviga üksikküsimuste domineerimine otsustusprotsessis
 - **Vajame haridusstrateegiat, mis käsitleks koos kõiki haridustasandeid ja koordineeriks hariduse teiste eluvaldkondadega, eeskätt majandusega**

Tänan!